

Skolens egen evaluering, skoleåret 2018/19

- Fagdage
- Klasse- og Fællesmøder
- Års- og projektopgave
- Fortælling
- Kommunikation med forældre
- Religion
- Historie
- Samfundsfag
- Natur & Teknik (NATEK)
- Biologi
- Geografi
- Musik

Evalueringerne 'Klasse- og Fællesmøder', 'Års- og projektopgave' samt 'Fortælling' er evalueret ud fra vores 'ARTEFAKT'-model. Denne er beskrevet i ['Skolens evalueringsmodel 2008 og 2009'](#) – se denne.

Evaluering af FAGDAGE:

"Fagdage er en gave til både børn og voksne fra 0. til og med 9. klasse.

Der er en fantastisk mulighed for enten at arbejde tværfagligt eller ved at fordybe sig i det enkelte fag. Det faglige, det kreative, det sociale og det personlige går lettere op i en højere enhed. At få fx billedkunst og håndværk og design ind sammen med forskellige fag giver et godt flow. Dagene giver god tid og ro til fordybelse.

I fagene samfundsfag og religion er dagene også rigtig gode (traditionelt har historie også været en del af fagdage, men fra næste skoleår ligger historieundervisningen hovedsageligt i ugens første dage). Dagene bliver alsidige, man får mange vinkler på emnet, og der er tid til debat og stillingtagen. I geo/bio samt NATEK er der bedre plads til det eksperimenterende og undersøgende, hvilket højner fagligheden væsentligt.

En anden gevinst er, at vi voksne kommer mere rundt i afdelingerne. Det giver mere og bedre sparring om børnene, og samarbejdet i andre konstellationer er godt for samarbejdet.

At planlægge til fagdage er dejligt anderledes. Man har mulighed for at tænke bredt, tværfagligt, musik og kreativt, eller man har mulighed for at gå i dybden med det enkelte fags faglighed.

For børn med vanskeligheder med opmærksomhed og struktur gælder det, at de skal forberedes vældig godt. Bliver de det, og bliver de guidet igennem skiftene, trives de godt. Specielt når vi er ude, får de meget ud af det. Der er mere rum.

For Storeklassens vedkommende starter fagdage onsdag i sidste time og fortsætter torsdag-fredag. Mellemklassen og Lillehuset har fagdage torsdag-fredag. At vi har fagdage torsdag-fredag, gør mandag til onsdag meget 'massive'. Det er en af bagdelene, men det opvejes af det positive i fagdage.

Eleverne er glade for fagdage. De nyder roen, fordybelsen og det, at der sker noget anderledes og mere sammenhængende. De synes, de er veltilrettelagte og fyldt med spændende undervisning.

Speciel begejstrede er de for at komme 'ud af huset'."

Klasse- & Fællesmøder

ARTEFAKT:

Vi holder ugentligt fastlagte klasse- og fællesmøder.

BEGRUNDELSER:

- Vores elever skal være fortrolige med demokratiske processer, så dei livet efter grundskolen naturligt vil kunne indgå, leve og begå sig i demokratisk fællesskaber.

GRUNDLÆGGENDE ANTAGELSER:

- At børnene gennem øvelsen i demokratiske processer og procedurer, samt mødet med, hvilke beslutninger, der er demokratiske, og hvilke ting, der er fastlagte, vil opnå en klar bevidsthed om, hvordan de manøvrerer i et demokratisk fællesskab.

MÅLSÆTNING/VEDTÆGTER:

Fra 'Principper for skole og undervisning' - afsnittene:

- 'Et forpligtende fællesskab'
- 'Et folkeligt initiativ i et frit folkestyre'.

Fra vedtægterne:

- At fremme kulturelt demokrati ved støtte af mangfoldigheden og at skabe en skolehverdag, der bygger på medbestemmelse og medansvar, åndsfrihed og ligestilling.

Hvordan passer det med virkeligheden?

Børnehaveklasse:

Alt er nyt, og det er helt fra bunden:

- Hvad er et klassemøde?
- Hvad er en dagsorden?
- Hvad hedder mit punkt? Hvilken 'overskrift' kan jeg give det, jeg gerne vil tage op?

Det sidste er det mest vanskelige, og der går som regel ind til jul, inden de små har fundet ud af 'mekanikken' i det.

Lillehuset:

I Lillehuset handler det meget om strukturen:

- Hvordan fungerer et klassemøde?
- Hvem taler og hvornår?
- Hvordan opnår man taleret?
- Hvordan taler man til hinanden?

Der går som regel indtil jul, før 1. klasse tager punkter op.

Mellemklassen:

I Mellemklassen er de blevet gode til at tage ting op, og 'øvelsen' er, at få børnene lært, hvilke ting de faktisk har indflydelse på bliver gennemført, og hvilke der ikke hører hjemme under den demokratiske proces.

- Hvilke ansvar kan og skal de selv tage?
- Med ansvar følger frihed.
- Det er også en øvelse for de voksne i ikke at 'slå den demokratiske proces ihjel'; de skal anerkendes og lyttes til, og de skal øves i at argumentere.

Storeklassen:

I Storeklassen er det meget svingende, hvor mange punkter eleverne har på dagsordenen. Oftest er det punkter omkring opstramning af fælles aftaler, såsom frikvarterer og oprydning.

I Storeklassen er det øvelsen at få eleverne til at tage ansvaret for processen og forstå, at det er på klassemødet, at ting vedrørende fællesskabet (os alle) bringes på bane og ikke bagefter i 'små udvalgte fraktioner'. Ligeledes er det øvelsen at forstå, at de på klassemødet vedtagne beslutninger er det, der gælder og skal gennemføres i 'det virkelige liv'.

Fællesmødet – for alle på skolen:

På Fællesmødet har vi tidligere haft nogle 'små', der meldte sig ud af fællesskabet ved at sætte sig 'til skue' midt ude på gulvet. Det er heldigvis lykkedes at få dem ud i kredsen igen, hvor de kan sidde ved de store.

Det er meget tydeligt, at Fællesmødet (som eksemplarisk ramme for en demokratisk proces) fungerer, når Storeklassen og Mellemlklassen debatterer om fx aftaler for frikvartererne (eller om frikvartersaktiviteter i det hele taget), og at de samtidigt formår at holde sig indenfor den udstukne ramme/struktur.

Konklusion:

Det er vores konklusion, at både klassemøde og Fællesmøde fungerer efter hensigten, og at sidegevinsten er, at de samtidigt understøtter ligeværdet mellem børn/voksne, store/små, når alle tør tage ordet.

Års- og projektopgave

ARTEFAKT:

Hvert år skriver hver elev fra 0.-6. klasse en "Årsopgave", og 7.-8. klasse har projektuge (- sammen med 9. klasse).

BEGRUNDELSER:

- At det ruster dem til projektopgaven i 9. klasse, samt støtter dem til større opgaveskrivninger.
- At det pirrer deres nysgerrighed og lyst til at opsøge viden om noget.
- At de kommer til at kunne fordybe sig.
- At de bliver stærke i at stille sig op med en personlig dagsorden overfor tilhørere.

GRUNDLÆGGENDE ANTAGELSER:

- At jo flere gange man gør tingene, desto bedre bliver man til det, jo grundigere bliver arbejdet, og jo mere automatiseret bliver processen.
- At de lærer at fordybe sig, på trods af en travl og hektisk hverdag.
- De discipliner, der indeholdes i årsopgaven, bærer til de kompetencer der er brug for også ud over grundskolelivet.
- At de, når de oplever glæde ved at fordybe sig, og komme i 'flow' omkring det, de arbejder med, styrker det deres læringslyst samt nysgerrigheden for deres omverden.
- At det gør eleverne klogere på sig selv at være i processer, hvor de oplever frustration undervejs, men hvor de kommer igennem det.

MÅLSÆTNING/VEDTÆGTER:

- At give børnene mulighed for at tilegne sig kundskaber, læringskompetencer og færdigheder.
- At give børnene udfoldelsesmuligheder, der giver dem lyst til at lære at fordybe sig.

Hvordan passer det med virkeligheden?

Lillehuset:

Det er en udfordring, hvordan vi kan understøtte, at det er FEDT at skrive årsopgave, og at eleverne bliver 'pirrede' til nysgerrighed. Vi skal til stadighed tilstræbe den optimale balance mellem 'struktur' og 'fordybelse & fantasi'. Det kan være svært at forklare forældrene, så de tager det på sig, hvad der er hensigtsmæssigt at gøre undervejs i processen. Vi vil på klasseforældremødet forsøge at gøre dem motiverede til at se det læringsfællesskab, de kan have sammen med deres barn undervejs. Vi er en lektiefri skole og årsopgaven kan give et fantastisk indblik i, hvad ens barn faktisk kan, samt hvordan det arbejder. Processen er også en enestående chance for at få prøvet egen og barnets vedholdenhed samt frustrationstærkel af.

Mellemklassen:

Årsopgave i Mellemklassen spænder vidt. Fra ren afskrift og ingen forældreopbakning derhjemme til alternative problemløsninger, flotte opgaver og stor forældreopbakning. Det er i det mellemstadiet, vi bevæger os, og de fleste i Mellemklassen når derhen, hvor de laver deres opgave på egen hånd med mindre støtte fra forældrene. Det er målet i forhold til Storeklassen, hvor de skal være klar til at arbejde på egen hånd med læreren som vejleder og sparringspartner. Udfordringen er stadigvæk at bibringe forældrene den rette forståelse af opgavens vigtighed, samt hensigtsmæssige strategier for opbakning til opgaveskrivningen. Vi vil på klasseforældremødet fortsætte dette arbejde.

Storeklassen:

Når eleverne kommer i Storeklassen, bliver det tydeligt, hvor meget der er eller ikke er blevet arbejdet med opgaveformen i årene op til, – specielt når det drejer sig om formalia omkring opgaveskrivningen, omkring tilegnelse af viden samt omkring fremlæggelsen. Når eleverne kommer i 7. kl. og skal i gang med projektopgaven, ligger der et stykke arbejde i, at få dem væk fra tanken om "at skrive opgave" og hen i mod projektopgaven, hvor det i de fleste tilfælde blot er en synopsis der skal afleveres. De fleste når i løbet af de 3 år i Storeklassen derhen, hvor det er reelt problemorienteret projektarbejde, de laver. Enkelte når ganske enkelt ikke så langt i deres kognitive udvikling, at de er i stand til at tænke abstrakt på det niveau, der lægges op til i målene for projektopgaveskrivningen i 9. klasse. Vores mål er i den sammenhæng, at de ikke mister modet på selve metoden og arbejdsformen, da vi ved, de møder den senere på ungdomsuddannelserne. Det er vigtigt, de bevarer troen på de ting, de faktisk *kan*.

(Skriftlig) Kommunikation med forældrene

Vi har i skoleåret 18/19 investeret i "Skoleintra", hvilket har lettet kommunikationen med forældrene betydeligt. Forældrene har været hurtige til at tage det nye tiltag til sig og langt størstedelen af kommunikationen foregår nu på intra. Vi sender fortsat "HUSK" ud hver måned (nu via intra), hvor der informeres om, vigtige datoer den følgende måned, der bringes nyt fra skolen og der informeres fra klasserne. Derudover har bestyrelse mulighed for at få sendt noget med ud ligesom udvalg og forældre kan få beskeder med.

Vi har følgende 'platforme' at kommunikere på:

- Skoleintra
- HUSK – den månedlige skrivelse, der udsendes via Skoleintra.
- Hjemmesiden, hvor alt overordnet information kan findes.
- Facebook - den officielle og den 'lukkede' for forældre på facebook.
- Telefon/SMS
- Det personlige fremmøde.

Fortælling

ARTEFAKT

Vi har fortælling en gang om ugen samt i morgensang, og hvor det i øvrigt falder naturligt i formidling af et stof.

BEGRUNDELSER

- Vores børn skal kunne lytte og være fokuserede på dette over lidt længere tid af gangen.
- Vi vil gøre deres egen verden større gennem de store fortællinger – som deres eget læseniveau og læse kompetencer ikke nødvendigvis rækker til.
- At vi vil stimulere deres historiske og globale bevidsthed.
- At vi vil give dem indsigt i normer og værdier fra hele verden (og op gennem tiderne) i forhold til deres egen verden.

GRUNDLÆGGENDE ANTAGELSER

- At børnene i fortællingen kan spejle deres egen virkelighed, og at fortællingen derved bliver et væsentligt element i deres personlige dannelse.

MÅLSÆTNING/VEDTÆGTER:

- At skabe fællesværdier, sætte grænser for det uacceptable, skabe begreber til forståelse og analyse, der giver baggrund for kritisk stillingtagen og handling.
- At give børnene mulighed for at være del af forpligtende fællesskaber og lære at tage ansvar for både sig selv og andre.
- At give børnene oplevelser, der taler til både intellekt, følelser, krop og sind.
- At fremme kulturelt demokrati ved støtte af mangfoldigheden og at skabe en skole hverdag, der bygger på medbestemmelse og medansvar, åndsfrihed og ligeværd.

Hvordan passer det med virkeligheden?

- Fortælling kræver meget forberedelse og den morgentime der har været afsat til fortælling, var oprindeligt på 30 min, men har de sidste par år været på 45 min og vi må erkende, at det er lang tid, at skulle holde koncentrationen for børnene. Vi vil derfor fra næste skoleår forsøge at kombinere fortælling med noget samfundsrelevant nyhedsstof, så fortællertimen kommer til at omhandle "Ugens nyheder" og blive en kombination af fortælling og diskussion.
- Vi oplever alle, at fortællingen kan skabe det 'rum', hvor alle er i stand til at være i ro og stilhed mens der fortælles.
- Det kan godt være de ikke lytter aktivt, men de accepterer "rummet" og rammerne.
- Det tager pres af 'forpligtelsen' til at komme rundt om fortællingerne til morgensang.
- Vi kommer rundt om nogle ting, emner og begivenheder som vi ikke kan "skemalægge" og som der ikke er "tid til" i den normale undervisning.
- Som fortæller er det let at blive engageret, fordi vi stort set kan vælge fra et stof, der også er nærværende for os selv.

Kristendomskundskab:

Undervisningen i religion foregår på to sammenhængende fag-dage, tre gange i løbet af skoleåret. Dette muliggør en faglig fordybelse i de emner, der arbejdes med, en fordybelse, som ikke kan opnås ved "almindelig" undervisning." Vi finder, at vi i faget kristendomskundskab lever op til de beskrevne mål med undervisningen. Vi har arbejdet med de fire kompetenceområder beskrevet i fagformålene for faget: Livsfilosofi og etik; bibelske fortællinger; kristendom og Ikke kristne religioner. Undervisningen har haft et didaktisk sigte på at give eleverne mulighed for at forstå og forholde sig til den religiøse dimensions betydning for livsopfattelsen hos den enkelte med sigte på FP9.

Kristendomsundervisningen har haft en tydelig kreativ didaktisk tilgang, hvor eleverne har lavet flere forskellige produkter

Vi finder, at vi i faget kristendom lever op til de beskrevne mål med undervisningen.

I indskolingen, er der skemalagt en ugentlig fortællertime, hvor der blandt andet bliver fortalt bibelske fortællinger.

Historie:

For at styrke elevernes sammenhængsforståelse har undervisningen haft et klart kronologisk sigte med et tydeligt alment dannende perspektiv. Et af historieundervisningens hovedformål har været at styrke elevernes indsigt i, at det demokratiske og frie samfund, vi har i dag, er historieskabt. Eleverne har anvendt IT til at indhente og bearbejde information fra internettet – naturligvis med en kildekritisk tilgang.

Med udgangspunkt i, at eleverne skal opnå en forståelse af, at de selv er historieskabende med mulighed for at påvirke deres samtid og fremtid har eleverne arbejdet med de fagformålsbeskrevne elevpositioner: Eleven som kritisk undersøger; eleven som analyserende modtager; eleven som målrettet og kreativ producent og eleven som ansvarlig deltager.

Hvor det har været muligt har der været en tværfaglig tilgang, særligt med danskundervisningen, hvor der i særlig grad har været fokus på at formulere sig mundtlig og skriftligt om historie.

Historieundervisningen har haft en multimodal tilgang og et metoderigt indhold, hvor eleverne bl.a. har lavet flere forskellige kreative produkter.

Ved gennemgang formål for faget kan vi konstatere, at vi i vores undervisning i det store og hele lever op til det skrevne.

Vi mener, at den historiske bevidsthed er det bedste, vi kan give dem med i deres videre liv, og at de med en god basis heri, senere hen i deres uddannelses vil være i stand til at kunne indfri de nævnte mål, hvis det bliver dem påkrævet.

Samfundsfag:

Undervisningen i samfundsfag foregår på to sammenhængende dage, tre gange, i løbet af skoleåret. Dette muliggør en faglig fordybelse i de emner, der arbejdes med, en fordybelse, som ikke kan opnås med "almindelig" undervisning.

Undervisningen i samfundsfag har haft et klart demokratisk og alment dannende fokus. Fagets 4 dimensioner: Politik; økonomi; udenrigspolitik og sociologi har alle været tydeligt implementeret i undervisningen. Målet har været, at eleverne blev iklædt kompetencer til at afdække anskue og forholde sig til økonomiske, politiske og sociologiske problemstillinger, både i henhold til sig selv og ikke mindst det omgivende samfund.

I samfundsfag har vi arbejdet med et bredt udvalg af tekster fx avisartikler og uddrag af politiske partiers informationsmaterialer. I tillæg hertil et bredt udvalg af andre multimodale udtryksformer fx dokumentarfilm, grafer/statistikker, samt kildekritisk informationssøgning på internettet.

NATEK

Undervisningen har været skemalagt i sammenhængende fagdage, hvor eleverne i høj grad har haft mulighed for at fordybe sig i det pågældende emne.

Undervisningen i NATEK har haft en klar undersøgende og problembaseret tilgang. Udgangspunktet for undervisningen har i særlig høj grad været funderet i de menneskeskabte forandringer, vi ser i verden omkring os.

Undervisningen har haft helheds og ansvarsorienteret fokus på eleven i centrum for egne handlinger og påvirkning af det omgivende miljø, herunder fokus på: Global opvarmning; forurening, landbrugets påvirkning af omgivelserne osv.

Undervisningen har desuden haft en forsøgsorienteret didaktisk tilgang, hvor eleven delvist selv opdager og tilegner sig naturfaglig viden.

Vi har desværre ikke været nok "ude af huset", på den baggrund planlægger vi en vadehavstur i september 2019 og vi vil fremover være mere bevidste på, at komme mere ud i undervisningen.

Vi har et stort ønske om at få etableret "kasser" med diverse udstyr til naturfagsundervisningen på friskolen – og arbejder pt. på fondsstøtte hertil.

Biologi:

Undervisningen i biologi er skemalagt på sammenhængende fagdage, hvilket betyder, at eleverne har mulighed for at fordybe sig i emnerne og vi har mulighed for at gøre et emne færdigt pr. fagdag. Undervisningen planlægges med fokus på den fællesfaglige naturfagsprøve og der er derfor et tæt samarbejde med fagene geografi og fysik/kemi og året igennem har vi de fællesfaglige fokusområder som "paraply".

Undervisningen tilrettelægges ud fra færdigheds- og vidensmålene: "Undersøgelser", "Evolution", "Økosystemer", "Krop og sundhed" og "Celler, mikrobiologi og bioteknologi" (ikke alle emner hvert år, men i løbet af en tre-årsperiode kommer vi godt omkring dem alle) og undervisningen tilrettelægges under hensyntagen til kompetenceområderne: "Undersøgelse", "Modellering", "Perspektivering" og "Kommunikation". Vi må dog konstatere, at det kniber med det undersøgende element i biologiundervisningen, det vil vi fremover forsøge at rette op på.

Geografi

Undervisningen i geografi er skemalagt på sammenhængende fagdage, hvilket betyder, at eleverne har mulighed for at fordybe sig i emnerne og vi har mulighed for at gøre et emne færdigt pr. fagdag. Undervisningen planlægges med fokus på den fællesfaglige naturfagsprøve og der er derfor et tæt samarbejde med fagene biologi og fysik/kemi og året igennem har vi de fællesfaglige fokusområder som "paraply".

Undervisningen tilrettelægges ud fra færdigheds- og vidensmålene: "Undersøgelser", "Demografi og erhverv", "Jordkloden og dens klima", "Globalisering" og "Naturgrundlag og levevilkår" (ikke alle emner hvert år, men i løbet af en tre-årsperiode kommer vi godt omkring dem alle) og undervisningen tilrettelægges under hensyntagen til kompetenceområderne: "Undersøgelse", "Modellering", "Perspektivering" og "Kommunikation". Vi må dog konstatere, at det kniber med det undersøgende element i geografiundervisningen, det vil vi fremover forsøge at rette op på.

Musik

"Vi har desværre stadig ikke nogen musiklærer på Friskolen, men..

- Vi synger hver dag til morgensang.
- I Lillehuset arbejdes der ugentligt med børnesange og populærmusik, rytme, rim og remser.

Vi tilstræber at kompensere ved også fremover at komme ud af huset til musikalske arrangementer, når vi kan - fx Tønder Festival og klassiske arrangementer (m. Sønderjyllands Symfoniorkester) i Mellemlommen.

Vi mener derfor ikke, at vores undervisning (pt) helt leder frem til folkeskolens slutmål for faget Musik. (Det er klart, at en musiklærer står meget højt på vores ønskeliste på kompetencelisten i evt. søgning af kommende kolleger.)"